SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1336

av Birgitta Ohlsson (C)

Införande av mer jämlik cancerscreening i hela landet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett statligt nationellt screeningcentrum och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa nationella rekommendationer på ett mer enhetligt sätt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Ditt postnummer ska inte avgöra din cancervård. Det är ett faktum i dag att skillnaderna i tillgång till exempelvis cancerscreening ser olika ut regionalt i Sverige. Att upptäcka cancer tidigt genom screening gör att fler kan överleva. Glesbygdsbor och människor som bor i socioekonomiskt utsatta områden tenderar att ha sämre möjligheter till den bästa vården. Vi behöver därför skapa ett starkare nationellt ansvar för att fler ska kunna testas om de har cancer innan det är för sent.

Svensk cancervård har höga ambitioner och rankas högt ur ett globalt perspektiv. Vi kan bli det första landet i världen som utrotar livmoderhalscancer redan nästa år. Men då måste i år 90 procent av alla kvinnor i rätt screeningålder hinna att testa sig för HPV. Och ojämlikheten är stor över landet med Värmland och Blekinge i topp med uppemot 94 procent som kan jämfört med Sörmlands 84 procent.

Skillnaderna påverkas av många olika faktorer som skiljer sig åt mellan regionerna och att etablerade screeningprogram implementeras i olika tempo. Över ett decennium kom det att ta för att få en enhetlig tarmscreening i hela landet. Uppemot 200 liv skulle kunna räddas årligen om cancerscreeningen låg på samma höga nivå i hela landet.

Ett sätt att förbättra vore att inrätta ett nationellt screeningcentrum för att samordna screeningverksamheten i alltifrån kallelser, påminnelser och riktade insatser även om regionerna fortsatt skulle ansvara för att genomförandet av själva screeningen.

Birgitta Ohlsson (C)